



Euroopan komissio kielsi ensimmäistä kertaa yrityskaupan, joka ei täyttänyt edes kansallisia liikevaihtorajoja EU:n alueella

Tausta

Euroopan komissio antoi keväällä 2021 tiedonannon yrityskauppavalvonnan siirto-oikeudesta, jonka tavoitteena on helpottaa ja selkeyttää siirto-oikeuden soveltamista tietyissä siirrettävissä soveltuviissa yrityskaupoissa, joissa liikevaihto on yrityskaupan ajankohtana ollut vähäinen tai olematon. Olemme kirjoittaneet tiedonannosta aiemmassa Newsflashissa.

Komissiolle arviointipyyntö Illuminan ja GRAILin välisestä yrityskaupasta

Komissio hyväksyi 19. huhtikuuta 2021 Ranskan, Belgian, Kreikan, Islannin, Alankomaiden ja Norjan pyynnön arvioida EU:n sulautuma-asetuksen mukaisesti Illuminan suunnittelemaa GRAILin hankintaa. Yrityskauppa ei täyttänyt EU:n sulautuma-asetuksen liikevaihdon raja-arvoja, eikä sitä ollut ilmoitettu missään jäsenvaltiossa, mutta se täytti EU:n sulautuma-asetuksen 22 artiklan mukaiset siirtokriteerit. Lääkeala on nimenomaisesti mainittu komission siirtomekanismia koskevassa tiedonannossa. On myös hyvä huomata, että Illuminan ja GRAILin pääkonttorit sijaitsevat Yhdysvalloissa, jossa Federal Trade Commission (FTC) tutki yrityskauppaa.

Komissio totesi, että yrityskauppa vaikuttaisi kaupan sisämarkkinoilla ja uhkasi vaikuttaa merkittävästi kilpailuun siirtopyynnön tehneiden jäsenvaltioiden alueella. Komission näkemyksen mukaan yrityskaupan siirtäminen sen käsiteltäväksi oli asianmukaista, koska GRAILin kilpailullinen merkitys ei heijastu sen liikevaihdossa.

EU:n yleinen tuomioistuin vahvisti 13. heinäkuuta 2022 antamallaan tuomiolla komission 19. huhtikuuta 2021 tekemät siirtopäätökset ja vahvisti näin komission toimivallan tutkia yrityskaupan vaikutuksia Belgian, Ranskan, Kreikan, Islannin, Alankomaiden, ja Norjan alueella.

Tärkeää tietää

- Euroopan komissio kielsi 6. syyskuuta 2022 maailman johtavan terveysteknologiayrityksen, Illuminan ja syövän varhaiseen havaitsemiseen käytettävien testien kehittäjän, GRAILin välisen yrityskaupan.
- Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun komissio on kieltänyt yrityskaupan, joka ei täyttänyt edes kansallisia liikevaihtorajoja EU:n alueella.
- Illuminan ja GRAILin yrityskauppa siirrettiin komission käsiteltäväksi usean EU:n jäsenvaltion sekä Norjan pyynnöstä.

Yrityskaupalle kieltö

Euroopan komissio kielsi 6. syyskuuta 2022 EU:n sulautuma-asetuksen nojalla Illuminan ja GRAILin välisen yrityskaupan. Yrityskauppa oli alle viikko aiemmin hyväksytty Yhdysvalloissa siitä huolimatta, että FTC oli esittänyt yrityskaupan kieltämistä. FTC on ilmoittanut valittavansa hyväksyvistä päätöksistä.

Komission näkemyksen mukaan yrityskauppa olisi johtanut Illuminan ja GRAILin väliseen vertikaaliseen integraatioon. Komission näkemyksen mukaan Illumina on käytännössä ainoa uskottava toimittaja NGS-järjestelmille, joita käytetään

geneettiseen ja genomiseen analyysiin. GRAIL taas on Illuminan asiakas, joka hyödyntää NGS-järjestelmiä syövän havaitsemiseen käytettävien testien kehitystyössä.

Kilpailupolitiikasta vastaavan varapuheenjohtaja **Margrethe Vestagerin** mukaan

”GRAIL kehittää veripohjaista syövän varhaisen havaitsemisen testiiä. Jos tässä onnistutaan, testit mullistavat taistelun syöpää vastaan ja auttavat pelastamaan miljoonia ihmishenkiä. Illumina on tällä hetkellä ainoa uskottava teknologian toimittaja, joka mahdollistaa näiden testien kehittämisen ja käsittelyn. Yrityskaupan myötä Illuminalla olisi kannustin estää GRAILin kilpailijoita käyttämästä teknologiaansa tai asettaa kilpailijat muilla tavoin epäedulliseen asemaan. On elintärkeää säilyttää kilpailu varhaisen syövän havaitsemisen testin kehittäjien välillä tässä kriittisessä kehitysvaiheessa.”

Komissio katsoi, että Illuminalla olisi ollut kyky ja kannustin poissulkea GRAILin kilpailijoita, jotka ovat riippuvaisia Illuminan teknologiasta. Illumina olisi voinut esimerkiksi kieltäytyä toimittamasta NGS-järjestelmiään GRAILin kilpailijoille, nostaa hintoja tai heikentää laatua ja viivästyttää toimituksia. Tämä olisi merkittävästi haitannut kilpailua NGS-pohjaisten syövän havaitsemiseen käytettävien testien kehittämisessä ja markkinoinnissa Euroopan talousalueella. Komission mukaan yrityskauppa olisi heikentänyt innovaatiota ja vähentänyt valinnanvaraa kehittyvillä markkinoilla veripohjaisten syövän varhaisen havaitsemisen testien osalta.

Yrityskaupan hyväksymiseksi Illumina ehdotti komissiolle seuraavia ehtoja:

- Illumina antaisi NGS-toimittajille avoimen lisenssin joihinkin NGS-patentteihinsa ja sitoumuksen lopettaa patenttioikeudenkäynnit Yhdysvalloissa ja Euroopassa NGS-toimittajaa BGI Genomicsia (Kiina) vastaan kolmeksi vuodeksi. Tämän sitoumuksen tarkoituksena oli vähentää immateriaalioikeuksiin liittyviä markkinoille pääsyn esteitä ja siten helpottaa NGS-toimittajien, erityisesti BGI:n, tuotteiden tuomista markkinoille.
- Illumina antaisi sitoumuksen tehdä sopimuksia GRAILin kilpailijoiden kanssa vakiosopimuksessa määrätyin ehdoin. Näiden sopimusten määräykset olisivat voimassa vuoteen 2033 asti. Tämän sitoumuksen tarkoituksena oli varmistaa, että GRAILin kilpailijoilla on jatkuva pääsy Illuminan NGS-järjestelmiin.

Komissio katsoi Illuminan esittämät ehdot riittämättömiksi ja kielsi yrityskaupan. Illumina on julkisuudessa ilmoittanut valittavansa päätöksestä.

Mitä tämä tarkoittaa yritysten kannalta:

- Erityisesti aloilla, joilla innovointi on tärkeä kilpailuparametri (ml. lääkeala), siirto-oikeuden mahdollisuus on aiheellista tunnistaa ja arvioida yrityskauppoja suunniteltaessa.
- Pelkkä liikevaihtorajojen arviointi ei ole aina riittävää sen arvioimiseksi, tuleeko yrityskauppa kilpailuviranomaisen arvioitavaksi erityisesti tilanteessa, jossa kauppahinta on huomattavasti suurempi kuin kohteen nykyinen liikevaihto.
- Komissio voi ottaa arvioitavaksi yrityskaupan, vaikka yhtiöiden pääkonttorit sijaitsevat ETA:n ulkopuolella.

Lähde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_5364. Suom. DLA Piper.